

ПАТОМОРФОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА МЕХАНІЧНОЇ ТРАВМИ ОСЬОВОГО СКЕЛЕТУ В АСПЕКТІ СУДОВО-ВЕТЕРИНАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Скрипка М.В., Панікар І.І., Кураліс О.В.

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

Актуальність. Поводження з тваринами є важливою стороною діяльності людини, яка впливає на інтереси та почуття багатьох людей, відображається на морально-етичному, соціальному та економічному житті нашого суспільства. Як показали соціологічні дослідження в Україні, Росії та США, жорстоке поведження з тваринами, особливо підлітків, супроводжується протиправними діями, спрямованими проти суспільства. Жорстоке поведження з тваринами, сприяє формуванню у громадян, особливо у підлітків і молоді, почуття байдужості до страждань живих істот, закріплюють у суб'єкта прагнення, що породжує агресивність і насильство щодо оточуючих, вандалізм, знущання над людьми.

Є два аспекта об'єктивної сторони злочину: 1) знущання над тваринами; 2) нацькування тварин одна на одну. Знущання жорстокими методами, означає завдання тварині болю, страждань шляхом нанесення ударів, заподіяння ушкоджень, позбавлення їжі або води, впливу термічних факторів, хімічних речовин тощо. Жорстокі методи полягають в безжальному поводженні з твариною, тривалому впливі на неї з метою отримання хворобливого самозадоволення від спостереження за стражданнями тварини [4].

В Україні діє Закон «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 15 грудня 2009 року № 1759-VI. Цей Закон спрямований на захист від страждань і загибелі тварин унаслідок жорстокого поводження з ними, захист їх природних прав та укріплення моральності й гуманності суспільства. Він складається із 6-и розділів та 34 статей [1].

За жорстоке поведження з тваринами, що спричинило їх загибель або каліцтво, якщо це діяння скоєно з хуліганських спонукань, або з корисливих спонукань, або із застосуванням садистських методів, або в присутності малолітніх, стаття 299 Кримінального кодексу України передбачає штрафні санкції або до 2-х років обмеження волі. Нині цей злочин став надзвичайно розповсюдженим [3].

Досить часто через засоби масової інформації, Інтернет ресурси ми дізнаємося про випадки знущання, каліцтва та вбивства тварин. У переважній кількості випадків жертвами стають безпритульні тварини, які є беззахисними перед жорстокістю, що не вписується в рамки людяності та не підлягає ніяким логічним поясненням. З кожним роком, серед громадян зростає хвиля спротиву насиллю над нашими «братами меншими», є прагнення покарати злочинців, притягти їх до кримінальної відповідальності. Головним доказовим документом обвинувачення в питанні жорстокого поводження з твариною, що призвело до її загибелі, є судово-ветеринарна експертиза за результатами розтину трупа тварини.

Так склалось, що регулярні звернення громадян міста Одеси та Одеської області з питань встановлення факту жорстокого поводження з тваринами, змусили провідних фахівців кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії Одеського державного аграрного університету розпочати співпрацю з представниками правоохоронних органів в питаннях встановлення причин загибелі тварин з ознаками насильницької смерті.

Мета. В рамках досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.

3. ст. 299 КК України встановити причину загибелі тварин з метою виключення факту жорстокого поводження та насильницької смерті тварин.

Матеріали і методи. Об'єкт досліджень – трупни свійських котів віком 2-3 місяці. Було проведено патолого-анатомічний розтин із застосуванням методу повної евісцерації [2].

Результати. Було проведено патолого-анатомічне дослідження 7 трупів кошенят віком 2-3 місяці.

У всіх тварин було виявлено пошкоджено цілісності осьового скелету в шийній частині. В більшості зареєстровано перелом ребер, плямисті крововиливи під епікард серця в наслідок механічного тиску на грудну клітку. В окремих тварин – забій м'яких тканин різних ділянок голови, головного мозку, перелом кісток носа.

Нижче наведено патолого-анатомічні зміни, що були виявлені у всіх тварин і є наслідком механічного пошкодження шийних хребців, розриву оболонок спинного мозку.

Надмірне згинання тіла в шийній частині призвело до цервікального пошкодження зв'язкового апарату та суглобів шийних хребців, хребетного каналу, розриву оболонок спинного мозку. М'язи шиї, в ділянці підвищеної рухливості шийних хребців більш насиченого червоного забарвлення, у порівнянні із загальним кольором м'язів шиї. Хребцеві, та інші отвори хребців (міжхребцеві та крилові, поперечні, бічні) 1–5 шийних хребців містять кров. Поверхня ямок (суглобових, крилових) червоного кольору. Спинний мозок, навколо ділянки пошкодження, не рівномірного світло-червоного забарвлення.

Оболонки головного мозку від дифузного до вогнищового червоного забарвлення, речовина мозку нерівномірного світло-рожевого кольору, більш інтенсивного в вентральній частині. В багатьох тварин оболонки довгастого мозку не рівномірного червоного забарвлення, судини вище середнього кровонаповнення. Гіперемія та крововиливи в м'язи шкіри навколо механічної травми. Враховуючи той факт що хребтова артерія – анастомозує із потиличною артерією, відповідно гіперемія судин мозкових оболонок головного мозку є наслідком порушення циркуляції крові в потиличній артерії і каудальній артерії мозкових оболонок. Відповідно до вище зазначеного, внаслідок травми відбулось порушення гемодинаміки головного мозку.

Легені нерівномірного забарвлення, з боку плеври та в товщі органу містять ділянки від світлого до темно-червоного забарвлення з фіолетовим відтінком, дещо западають по відношенню до поверхні легень, на розрізі тканина суха. Є ділянки що видаються над загальною поверхнею, крепітують, повітряні. Просвіт альвеол без умісту. Вогнищеві осередки ателектазу легень можна віднести до так званих «рефлекторних ателектазів» що можуть розвинути в наслідок пригнічення дихального центру або пошкодження (подразнення) блукаючого нерва за механічної травми шийного відділу спинного мозку, компресійного тиску на грудну клітку. Специфіка патолого-анатомічних змін в серці (більш інтенсивного червоного кольору дифузний крововилив на межі між правим та лівим шлуночком, зміщений на праву частині серця) обумовлена впливом на морфологічний стан і функцію серця вище перерахованих патогенетичних чинників і є результатом поєднаної травми.

Вище зазначені травми були нанесені за життя тварин. На користь прижиттєвого травмування свідчать кровотеча в просвіт хребцевих отворів в зоні механічного пошкодження цілісності хребта, крововиливи та гіперемія в м'які тканини ділянки пошкодження і поруч розташованих ділянок.

Висновки. Між механічними ушкодженнями шийних хребців і смертю тварин існує прямий причинний зв'язок, ушкодження оцінені як смертельні.

Список літератури

1. Закон України „Про захист тварин від жорстокого поводження”, прийнятий 21.02.2006 р., № 3447-IV.
2. Зон Г. А., Скрипка М. В., Іванівська Л. Б. Патологоанатомічний розтин тварин. Навчальний посібник. Донецьк, 2009. 190 с.
3. Кримінальний кодекс України / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін. За заг. ред. В.Т. Маляренка, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – Х.: „Одісея”. – 2004. – Вид. 2. – 1152 с.
4. Яценко ІВ, Кириченко ВМ. [Суспільна небезпека та об’єктивна сторона злочину жорстокого поводження з тваринами в аспекті судово-ветеринарної експертизи.](#) Харківська державна зооветеринарна академія. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини, 28 (2). 259-272